

Hadžsko putovanje: Od telbije do čišćenja (Medina)

Hatib: dr. Abdulbari ibn Avad es-Subejti

28. zulkade 1447. po Hidžri / 15. maj 2026.

Hvala Allahu Koji je propisao hodočašćenje Svog Časnog hrama. Njemu, Uzvišenom, zahvaljujem na blagodati sigurnosti i imana. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema sudruga, Koji je propisao obrede i upotpunio Svoju dobrotu, i svjedočim da je naš prvak i vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i poslanik, najbolji među onima koji su obavili hadž, umru i činili ibadet. Neka su Allahov salavat i selam na njega, sve dok odjekuje telbija i dok se obilazi oko Časnoga hrama.

Oporučujem sebi i vama bogobojaznost, jer ona je najbolja opskrba, spas i tajna kabula – prihvatanja djela kod Allaha. Uzvišeni kaže: "O vjernici, bojte se Allaha onako kako se treba bojati i umirite samo kao muslimani!" (Ali Imran, 102)

Ove blagoslovljene hadžije pristigle su iz najudaljenijih krajeva Zemlje, pokrenute iskrenom čežnjom i nošene velikim nadama. Nadaju se dobroti koja sapire grijehe, oprostima koji briše prijestupe i milosti koja liječi srca. Došli su opterećeni svojim teretima, noseći u grudima grijehe i brige koji ih pritišću, okrenuti Veličanstvenom Gospodaru, srca čvrsto uvjerenog u Njegovu plemenitost, znajući da On neće odbiti onoga ko Mu se zaputi i da neće razočarati onoga ko nade polaže u Njega.

Došli su ostavljajući iza sebe buku i ukrase ovoga svijeta, kako bi boravili na mjestima čistoće, jer nada, kada je iskrena, vodi čovjeka ka mjestima oprosta.

Hadžsko putovanje ne mjeri se koracima niti brojem obreda, nego bogobojaznošću u srcima. Blago onome ko je iskreno došao, iskreno činio dovu, lijepo stao pred svoga Gospodara i od ovog veličanstvenog stajanja načinio početak novog zavjeta, u kojem se zatvaraju stranice grijeha. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

“Ko obavi hadž radi Allaha, ne govoreći bestidne riječi i ne čineći grijeh, vratit će se čist od grijeha kao na dan kada ga je majka rodila.” (Buhari i Muslim)

Putovanje hadžije počinje ihramom. Tada čovjek skida svoju odjeću, kao da zajedno s njom skida nakupljene dunjalučke terete i brige. Oslobađa se spolja, ali se oslobađa i iznutra, od oholosti, rijaluka (pretvaranja) i želje za pokazivanjem. U ovim blagoslovljenim predjelima ostavlja svaku vezanost za bilo šta mimo Allaha. Mnoštvo hadžija stoji u istoj odjeći, pa nestaju razlike i ruše se prepreke, a značenje “jednog/jedinstvenog ummeta” pokazuje se u svom najljepšem obliku.

A ti, o hadžija, dio si ovog veličanstvenog ummeta, čija se snaga ne ogleda samo u brojnosti, nego u jedinstvu njegove vjere, dubini njegove historije i uzvišenosti njegovih vrijednosti. To je zajednica koju okuplja jedna akida, jedna kibla i jedan Gospodar. Njeni članovi uče da vrijednost čovjeka nije u izgledu i vanjštini, niti u imetku i položaju, nego u vjerovanju koje se nastani u srcu, potvrdi ga iskrena namjera i posvjedoče ga djela. Uzvišeni kaže: “Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji.” (El-Hudžurat, 13)

Zatim hadžija podiže svoj glas govoreći: “Lebbejke Allahumme lebbejk! – Odazivam Ti se, Allahu, odazivam!” To je rečenica koja sažima smisao cijelog života, kao da kaže: “Gospodaru, ja sam Tvoj, odazivam se Tvome pozivu, okrećem se Tebi i ostavljam sve mimo Tebe.” Telbija odzvanja na jeziku kao glas, ali i kao značenje koje se nastani u srcu i budi ga. Potom se ta značenja pretaču na ponašanje u životu, skrušenost u namazu, povjerljivost u poslu, iskrenost u ophođenju i ustrajnost na Pravom putu.

Potom ulazi u tavaf, obilazi oko Kabe, a zajedno s njim, u srcu, kruže i uzvišena značenja. Njegovo srce više ne “kruži” oko strasti, imetka, prohtjeva ili zadovoljstva ljudi, nego oko Allahovog zadovoljstva. Kao da tavaf ponovo određuje pravac čovjekovog života i uči ga da Allah bude njegov krajnji cilj, te da se cijeli život okreće oko traganja za Allahovim zadovoljstvom.

Zatim obavlja sa'j između Safe i Merve, prisjećajući se hoda Hadžere, alejhes-selam, kada se našla u dolini bez usjeva i vode, ali je Allah bio s njom. Kretala se svojim tijelom, a njeno srce bilo je smireno i zadovoljno uz svog Gospodara. Tako hadžija uči da koristi sredstva, ali da ih ne obožava; da se trudi na Zemlji, a da mu srce ostane vezano za Gospodara nebesa.

Potom dolazi dan Arefata, dan za kojim srca čeznu. Tada čovjek zastane iskreno, pred samim sobom: vidi svoju slabost, prisjeća se svojih propusta i grijeha. Ponizuje se pred svojim Gospodarom i iz njegovih očiju poteku suze straha i nade, znajući da se Allahova vrata nikada ne zatvaraju i da je Njegova milost veća od naših grijeha. Ko se iskreno vrati Allahu, Allah mu otvara vrata Svoga kabula, prihvatanja.

Zatim baca kamenčiće na džemretima, kao da s njima odbacuje grijehe na koje se navikao, zabranjene običaje koje je zavolio i dugogodišnje prepuštanje šejtanu, objavljujući odlučnost da prekine put povratka grijehu i odabere put ustrajnosti i borbe sa sobom.

U gužvi, kada ga ljudi stišću sa svih strana, ili neko pogriješi prema njemu, uči se strpljenju i blagosti, čuva svoj jezik i savladava srdžbu, pokoravajući se riječima Uzvišenog: "onom ko se obaveže da će u njima hadž obavljati nema snošaja sa ženama i nema ružnih riječi, i nema svađe u danima hadža" (El-Bekara, 197).

A zatim taj lijepi ahlak prenosi u cijeli svoj život: u svoju kuću, posao, međuljudske odnose i svako drugo stanje.

Na taj način hadž postaje imanska i odgojna škola iz koje se hadžija vraća opskrbljen bogobojaznošću, pročišćene duše, čistijeg srca i ljepšeg morala. Uzvišeni Allah kaže: "Do Allaha neće doprijeti meso njihovo i krv njihova, ali će Mu stići iskreno učinjena dobra djela vaša." (El-Hadždž, 37)

Allahova milost prema Njegovim robovima ogleda se i u tome što u ovim danima dobro nije ograničio samo na hadžije, nego je vrata dobra otvorio svima. Prvih deset dana zul-hidžeta veličanstveni su dani, kojima se Allah kune: "Tako Mi zore, i deset noći" (El-Fedžr, 1–2).

Allah se kune samo onim što ima posebnu vrijednost. To su dani u kojima se nagrade umnogostručuju i spušta Allahova milost. U njima su namaz, post, zikr, sadaka i tekbiri, u njima se spajaju različite vrste ibadeta, kao da čovjeku dolazi otvoreni poziv: "Približi se!"

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Nema dana u kojima su dobra djela draža Allahu od ovih dana" – misleći na prvih deset dana zul-hidžeta. Ashabi upitaše: "Čak ni borba na Allahovom putu?" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: "Čak ni borba na Allahovom putu, osim čovjeka koji izađe u borbu i na tom putu založi i svoj život i svoj imetak." (Buhari)

A najvredniji dan, među tih deset dana, svakako je dan Arefata, dan oprosta, dan u kojem Allah briše grijeh. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Za post na dan Arefata nadam se od Allaha da će obrisati grijeh iz prethodne i naredne godine." (Muslim)

Brisanje grijeha počinjenih u dvije godine ogromna je nagrada za djelo koje je lahko učiniti. Zato ne uskraćuj sebi ovo dobro, ne odgađaj svoju tevbu i ne propuštaj ovu priliku. Život je kratak, dani prolaze, a koliko je samo ljudi nešto namjeravalo pa to nisu ostvarili. Sretan je onaj ko požuri i okrene se Allahu.

Donosite salavate na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, podarenu milost i nepresušnu blagodat, to vam je naredba od vašeg Gospodara, Koji je objavio: "Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Allah podario blagoslov meni i vama u časnom Kur'anu, i okoristio mene i vas njegovim ajetima i mudrom opomenom. Rekoh ovo i od Allaha Uzvišenog tražim oprost za sebe, vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi, On mnogo prašta i milostiv je.

